

Cornus sanguinea FK HALLTORP E - skogskornell FK HALLTORP E

Robust, storvuxen buske med starka höst- och vintereffekter

KORT VÄXTBESKRIVNING

Växtnamn: Cornus sanguinea FK HALLTORP E – skogskornell FK HALLTORP E

Härdighet: Zon 1-6

Växtsätt: Högvuxen kraftig buske, höjd 3-4 m

Blomning: Skärmformade gulvita blommor i maj

Bär/frukt: Matt blåsvarta pepparkornstora frukter i fruktställning

Blad/grenar: Frodigt grönt bladverk. Mörkt vinröda blad på hösten, vackert vinrött grenverk på vintern.

Växtplats: Sol-halvskugga. Anspråklösa jordkrav, gärna kalkrik. Torktålig.

Användning: Solitär, komponent i större parkbuskage samt i landskapsplanteringar och vindskydd. Friväxande häck.

Övrigt: Äldre plantor utvecklar täta mattor av rotskott

E-merit: Svensk frökälla. Klimatanpassad, frostsador undviks.

Ursprung: Utvald av Tomas Lagerström, Projekt Svenska Frökällor, SLU, Ultuna

UTFÖRLIG VÄXTBESKRIVNING

Bakgrund/ursprung

Skogskornell är en av de mera sällsynta buskarna i Sverige och växer endast på Öland och Gotland samt längs kusten i öster upp till Kalmарtrakten respektive i väster upp till Bohuslän. Dessutom finns mindre populationer längs åarna i västra Sverige. Arten finns i södra och mellersta Europa och norrut till Sverige.

Beskrivning

Skogskornell har ett upprätt, buskartat växtsätt och kan med tiden utveckla mindre buskträd med kraftiga huvudstammar. Knopparna är parvis motsatta och saknar knoppfjäll. Eftersom blomningen är relativt tidig, slutet av maj till början av juni, kan man redan på vårvintern urskilja blomknopparna som något mer svällda och lätt lökformade knoppar. Körsbärskornellen, som blommar ytterligare minst en månad tidigare, har ännu mer framträdande blomknoppar, vilka inte kan sammanblandas med skogskornellens.

Skotten är tunna, styva och eleganta. Under vinterhalvåret är de tydligt gröna, med röd till vinröd solsida. Skotten har behåring bestående av mot skottet tätt liggande, korta hår som ger en känsla av strävhet. Äldre grenar är mer gråbruna med regelbunden tunt längssprucken bark.

Blomningen består av täta, huvudställda 4-5 centimeter breda blomställningar i vitt, bestående av en stor mängd tätt sittande, nästintill stjärnformade små blommor. Blommorna har en obehaglig lukt. Små blåsvarta till svarta runda, blanka frukter mognar fram under eftersommaren. De ramlar som regel av ganska tidigt på hösten. De är svagt giftiga och kan vålla kräkningar.

Bladen är brett ovala med långt utdragen spets och tydlig nervatur. De är 4-7,5 centimeter långa och 2-4,5 centimeter breda, från början blankt mörkt gröna, senare mer matta. Höstfärgen går i starkt vinrött eller i skuggigare lägen mer i pastellartade gul-/gulorange färger. E-materialet får fina, skiftande höstfärger, i aprikosfärg eller mörkviolett färg.

Skogskornell skjuter rotskott, främst i nära anslutningen av moderplantan.

E-typen rekommenderas för zon 1-6.

Växtplats

Skogskornell växer bra på normala anläggningsjordar och får betraktas som en anspråkslös växt, trots att den är kalkfördragande. Arten tål torra till friska/fuktiga markförhållanden upp till zon 3-4. Längre norrut bör de fuktigare ståndorterna undvikas, eftersom invintring fördröjs under sådana förhållanden.

I södra Sverige, på näringsrika lokaler, förekommer skogskornell på såväl solexponerade som halvskuggiga växtplatser. På de senare utvecklas höga buskar/busksnår upp till 5-6 meter höga. Höstfärgen hos dessa blir vanligen pastellfärgade i milt gula-/gulorange färger. På starkt solexponerade och blåsiga växtplatser och utvecklar den täta, lägre buskar/snår med starkt vinröd till mörkviolett höstfärg.

Årskotten är under vinterhalvåret starkt färgade i rött eller mörkt violett. Liksom på andra korneller grånar de med ålder när kork lagras in i barken. Skogskornell tål stark nedskärning och svarar med nya starkväxande skott, vilka under hösten antar starka höstfärger.

Användning

Skogskornell har stor användning i landskapet till bryn, vindskydd och andra extensiva buskage. I tätortssammanhang används arten främst till friväxande häckar, större parkbuskage, bryn, vindskydd samt som ytter- och innerbrynväxter i naturlika planteringar. Eftersom skogskornell vanligen har rotskott bör man undvika att plantera den i närheten av hårdgjorda ytor.

Förökning

Skogskornell förökas med frö. Efter stratifiering under hösten tas det stratifierade fröet upp och förvaras i någon grads frystemperatur fram till att det sås ut tidigt på våren.

Övrigt

Skogskornell säljs huvudsakligen som häck- och landskapsplantor eller buskplantor. E-typen har hittills visat mycket goda egenskaper i odling alltsedan den för första gången planterades i försök i Mälardalen. Inga klimatrelaterade eller andra skador har noterats. I Uppsala finns planteringar med ett skogskornellmaterial av importerat ursprung som så gott som årligen haft klimatskador, i motsats till E-typen.

Växtbeskrivning/källa

Tomas Lagerström, Projekt Svenska Frökällor, Ultuna, SLU
Publicerad i Gröna Fakta 7/2002, Växter för framtiden IV.

Litteratur:

- Aldén, B. m.fl. 1998. Kulturväxtlexikon. LT.
- Bean, W. J. 1976. Trees & Shrubs Hardy in the British Isles, vol I, 8th edition. John Murray.
- Krüssman, G. 1976. Handbuch der Laubgehölze, Band I, 2 Auflage. Paul Parey.
- Mossberg, B. 1992. Den Nordiska Floran. W & W.
- Strandhede, S-O. 1993. Vådliga och vänliga växter i vår närmiljö. Utbildningsförlaget Brevskolan.